

KS Folkevalgtprogram

27

Ringerike kommune, 28.september 2023

Gunvor Eldegard
Gudrun Haabeth Grindaker

23

Først og fremst;
Gratulerer med
valget!

23 ~ 27

Dagens temaer

1. Hvorfor ble du folkevalgt (hvorfor begynte du i kommunen?)
2. Hva innebærer det å være folkevalgt?
3. Samspillet folkevalgte imellom
4. Og litt om samspillet med administrasjonen

Lunsj kl 11.45

Tidslinja

- Hvorfor ble jeg folkevalgt?
- Hvorfor søkte jeg jobb i kommunen?

Kommunens oppgaver og roller

- Være en demokratisk aktør
- Yte offentlige tjenester
- Drive samfunnsutvikling
- Utøve myndighet

Arbeidsgiver for de ansatte

23 ~ 27

Foto: Shutterstock

Hva er egentlig kommunepolitikk?

- Utvikle lokalsamfunnet?
- Utøve lokalpolitisk skjønn?
- Gjøre det folket vil at jeg skal gjøre?
- Drive tjenesteyting?
- Ta stilling til kommunedirektørens forslag?
- Holde orden på administrasjonen?
- Gjennomføre nasjonale føringer?
- Drive sentralt bestemt partipolitikk?

23 ~ 27

Foto: KS

Utfordringer for kommunal sektor

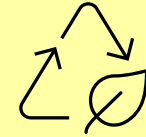
Mangel på kompetanse og arbeidskraft

Trangere økonomi krever tøffere prioriteringer

Demokratiet under press

Kort tid på å kutte klimautslipp og sikre naturmangfold

Økt helse- og omsorgsbehov

Digitaliseringsarbeidet er for lite samordnet

Flere står utenfor arbeids- og samfunnslivet

Økende risiko for kriser og uønskede hendelser

**Hva innebærer det å
være folkevalgt?**

2

Kommunestyrets oppgaver og ansvar

Kommunestyret er det øverste organet i kommunen

Kommunestyret treffer vedtak på vegne av kommunen

Kommunestyret kan delegerer myndighet til å treffe vedtak til andre folkevalgte organer, ordføreren eller kommunedirektøren

De folkevalgtes roller

Ordførers rolle

- Kommunens fremste folkevalgte
- Ansvar for den politiske arenaen
 - Møteleder
 - Setter dagsorden for politisk arbeid
- Hovedkontakt til kommunedirektøren
- Kommunens ansikt utad, døråpner
- Kan få myndighet til å treffe vedtak i hastesaker og i ikke-prinsipielle saker
- Kan få myndighet til å opprette utvalg
- Har tale- og forslagsrett i alle folkevalgte organer unntatt kontrollutvalget
- I kontrollutvalget har ordfører kun møte- og talerett

23 ~ 27

Hvordan ta folkevalgt lederskap?

Ny som folkevalgt og ny i kommunestyret

Hvordan ta lederskap?

En sterk stat

En kritisk og
årvåken presse

**SOM FOLKEVALGT ER
DU UNDER PRESS**

Forventninger fra
innbyggerne

Oppgavevekst og
komplekse prosesser

Kommuneplanen – et godt og viktig politisk styringsverktøy

- Overordnet og strategisk
- Veivalg og satsinger for kommunen
- Bør vedtas tidlig i perioden slik at vedtatt politikk kan realiseres
- Gir føringer for administrasjonen og andre planer
- Kobling til økonomiplanen

Ringerike – nærmest det meste

Verdier;

- Nyskapende
- Ærlig
- Respektfull

Våre overordna samfunns mål

Samarbeid for å nå målene

Økonomisk bærekraft

- Mindre ulikhet
- Anstendig arbeid og økonomisk vekst
- Industri, innovasjon og infrastruktur

Sosial bærekraft

- Bærekraftig by og lokalsamfunn
- God helse og livskvalitet
- God utdanning

Bærekraft for klima og naturmiljø

- Livet på land
- Stoppe klimaendringene

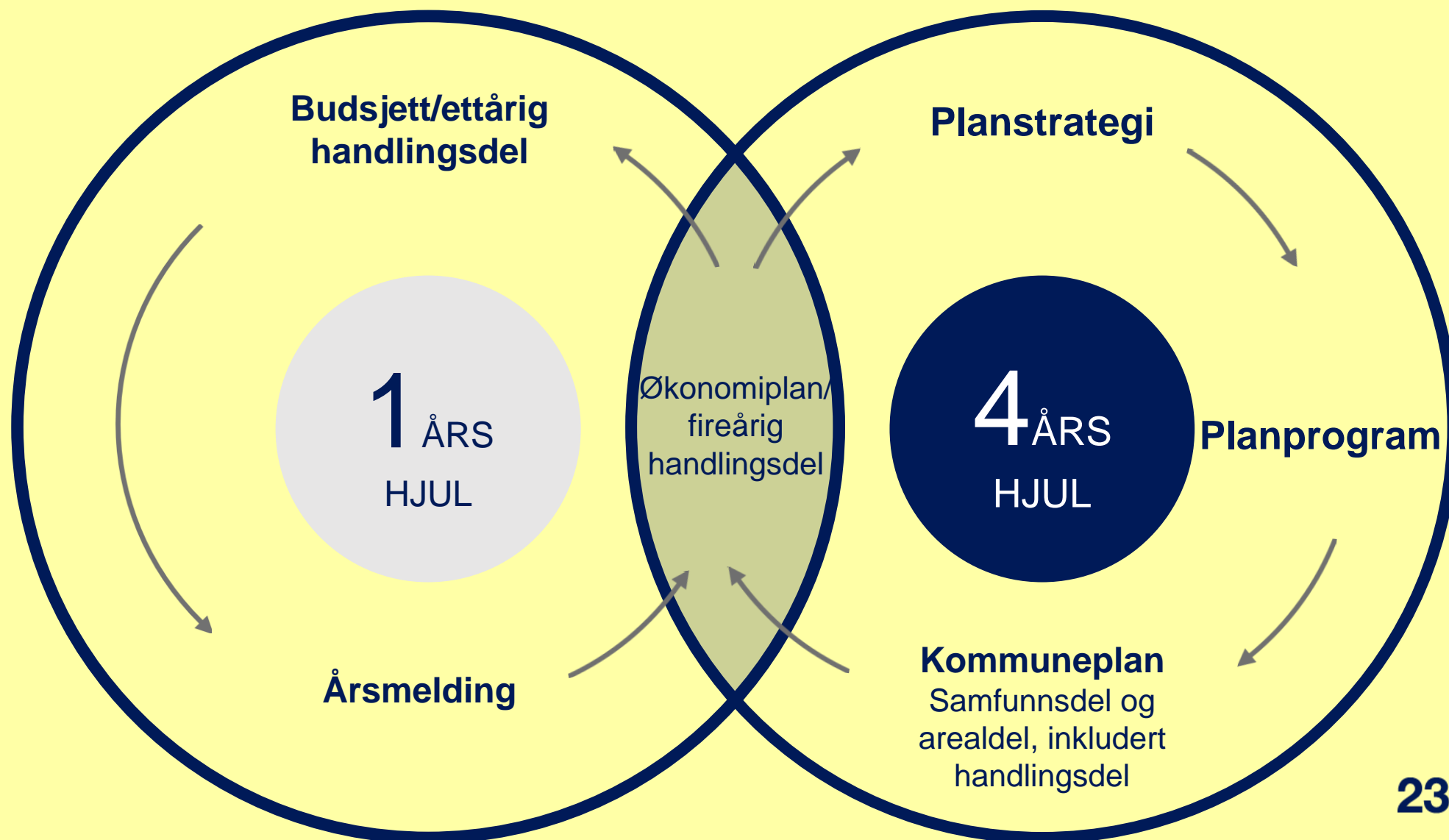

KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL 2021-2030

Vedtatt i kommunestyret 30.09.2021 sak 144/21

«Det er viktig å huske på at de planene dere har vedtatt, gir føringer for enkeltsakene som du er opptatt av. Når budsjettet er vedtatt, vil det være lite rom for å komme med nye forslag som koster penger. Da må du i så fall fremme forslaget når budsjettet skal revideres.»

Planleggingshjulet

Hvordan få en sak på dagsorden?

- Rette en forespørsel til lederen i møtet
 - Spørsmål
 - Interpellasjon
 - Muntlig spørretime
- Fremme alternative forslag til vedtak
- Kreve å få en sak på saklista, ekstra kommunestyremøte
- Verbalforslag til budsjettet
- Kommunestyret/utvalgene som politiske verksteder

23 ~ 27

Foto: Siv Dolmen

Reglement for kommunestyret og øvrige folkevalgte organer i Ringerike kommune Vedtatt av Ringerike kommunestyre 22.06.2023

Pause

Samspillet de folkevalgte imellom

3

Politisk kultur kan være så mangt

Foto: UK Parliament/Mark Duffy
[Lenke til filmen](#)

Foto: Peter Mydske/Stortinget

Hva skaper trivsel og motivasjon?

- Folkevalgte trives best dersom:
 - debatten er god
 - det er klare politiske skillelinjer
 - rollen som folkevalgt er klar
 - det er et godt samarbeidsklima
 - det er lett å sette dagsorden
 - vervet ikke er alt for tidkrevende
 - ... og de får utnyttet handlingsrommet

Hva kan påvirke kulturen i kommunestyret?

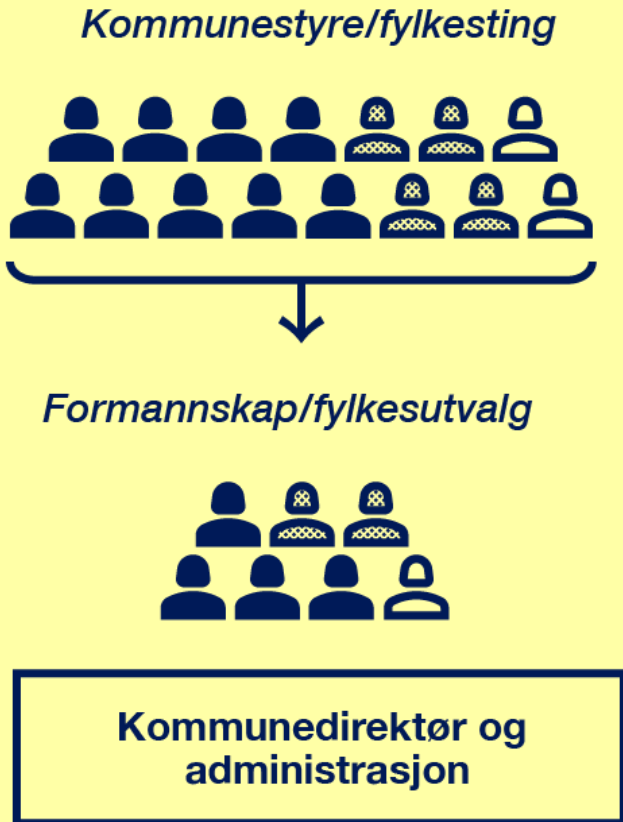
- Politisk klima
- Rolleklarhet
- Informasjon
- Ordfører/møtelederens rolle
- Saksbehandlingsregler i folkevalgte organer
- Politisk organisering
- Fysiske rammer

23 ~ 27

Foto: Siv Dolmen

Formannskapsmodellen

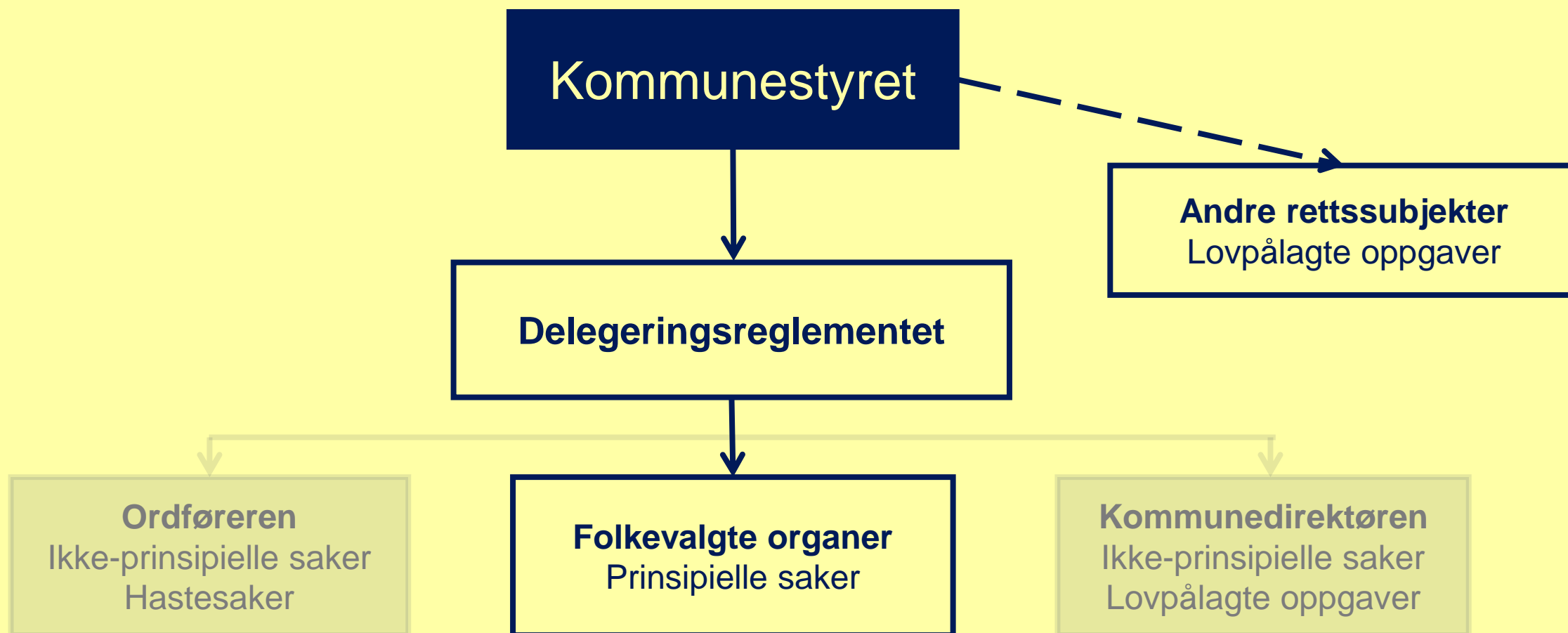
- **Ideal: Kompromiss og enighet**
- **Formannskapet speiler kommunestyrets sammensetning**
- **Kommunedirektøren er ansvarlig for å utrede saker**

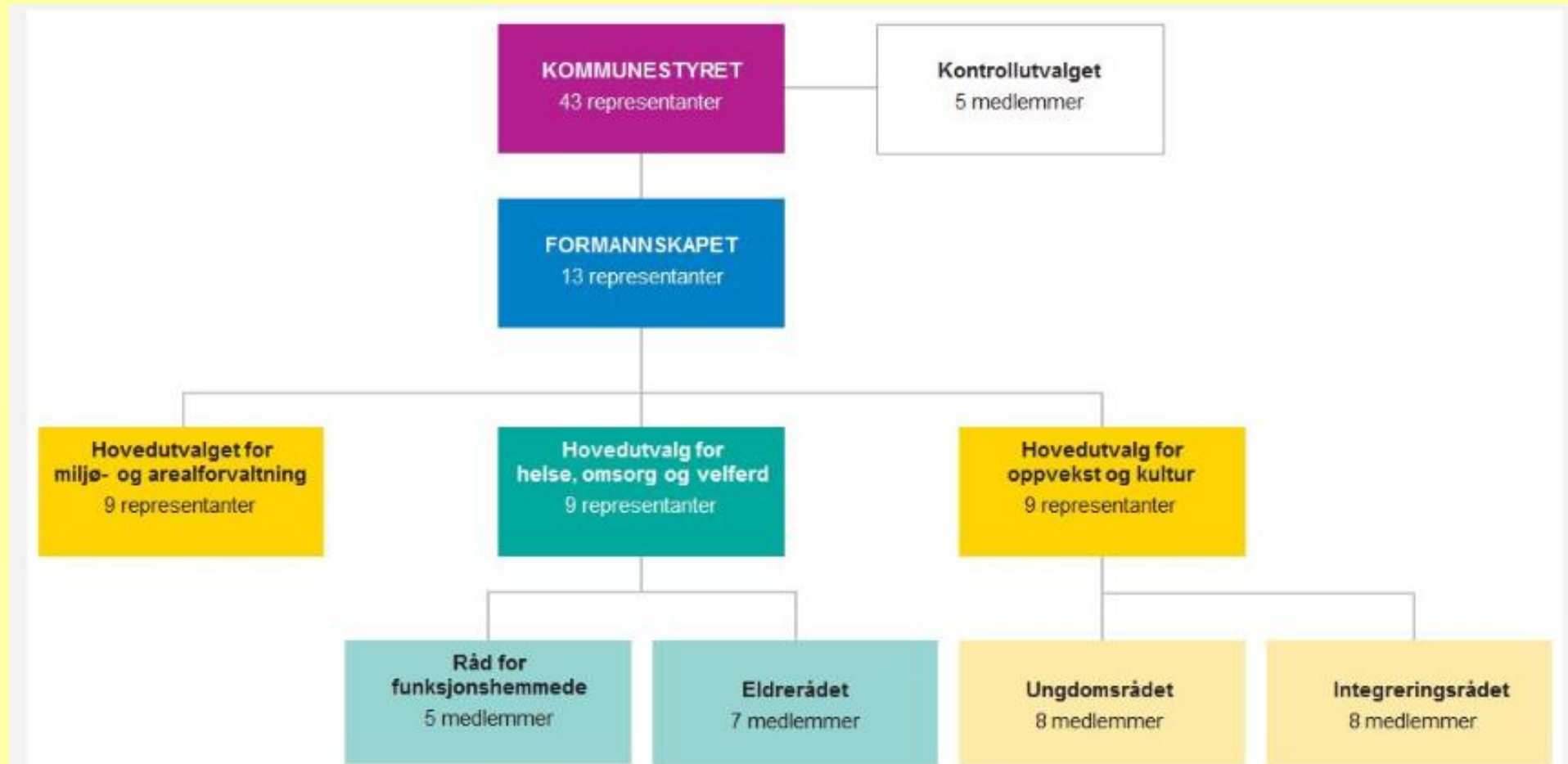
Men klarer vi å leve opp til idealet?

- Gruppemøter – avgjøres mye på bakrommet?
- Streaming – snakker til et publikum?
- Kommuneloven – setter begrensninger på samhandling?
- «Posisjon» og «opposisjon»?

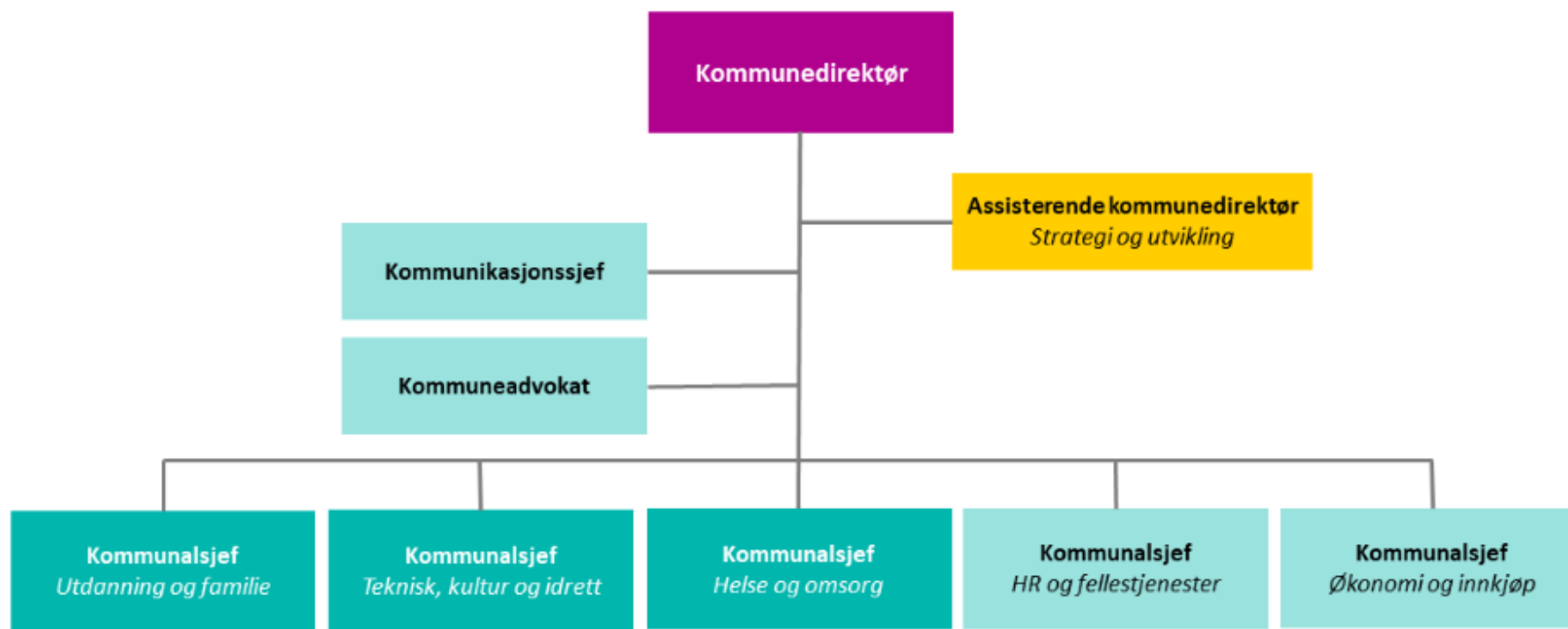
Delegering gir tydelige oppgaver og ansvar

Ringerike kommune - dagens politiske organisering

Organisasjonskart Ringerike kommune

Samspillet med administrasjonen

4

Ett lag med felles oppdrag – ulike roller

Folkevalgte må spille på lag med administrasjonen for å løse kommunens samfunnsoppdrag.

Et godt samspill krever gjensidig respekt og aksept for hverandres roller. Tillit er helt sentralt.

Spill hverandre gode!

Tiltak for god samhandling

- Godt politisk klima
- Omforent rolleforståelse
- Evalueringer av delegerings- og innstillingsreglement
- Gode rutiner for rapportering
- Når skal folkevalgte involveres?
- Tydelige vedtak
- Åpne samtaler mellom de folkevalgte og administrasjonen
- Samme informasjon til alle folkevalgte til samme tid

23 ~ 27

Foto: Siv Dolmen

Kommunedirektørens oppgaver og ansvar

Lede den samlede administrasjonen

Utrede saker som skal behandles i folkevalgte organer

Iverksette vedtak

Internkontroll og rapportering

Kommunedirektørens lederrolle

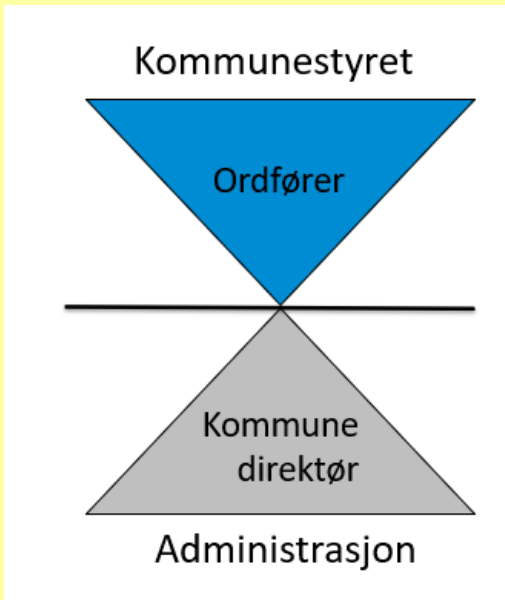
Kommunedirektøren har et drifts- og samordningsansvar for

- tjenesteutvikling
- organisasjonsutvikling
- samfunnsutvikling
- økonomistyring

Etter mål som kommunestyret setter

Ledelse handler også om å lage større prosesser og legge til rette for mestring, motivasjon og utvikling av kompetanse.

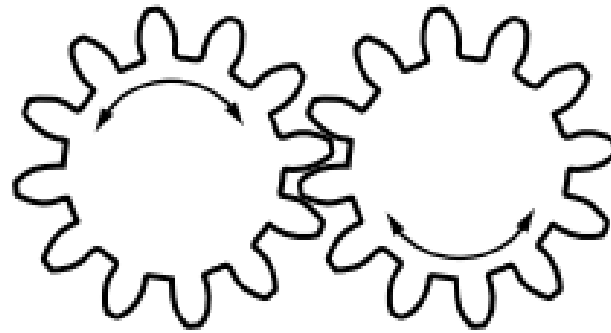
Ansvarsfordeling og rolleforståelse politikk/administrasjon

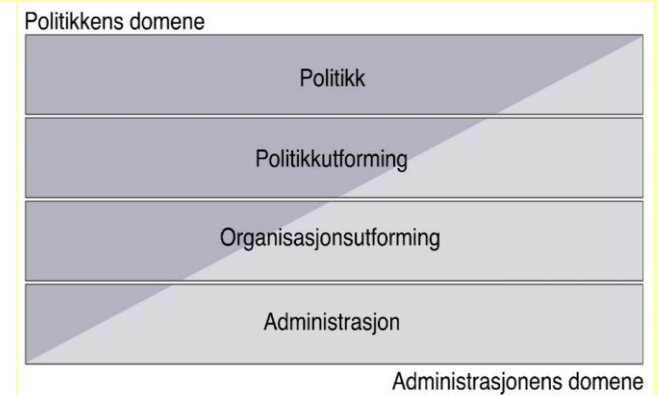
Kommuneloven 1992

Foto: Shutterstock

Lo & Vabo 2020

UiA 2021

Godt samspill

Alt folkevalgt lederskap er avhengig av et godt samspill med administrasjonen.

Sentralt er

Tillit

Tydelig rolleforståelse

Gjensidig respekt

Tydelige mål – tydelig delegering – utviklingsprat

Avklare forventninger

Avklare form på kommunikasjon m.m.

Ville hverandre vel

Folkevalgt på sosiale medier

- Vi er folkevalgte hele døgnet – hva innebærer det?
- Hvordan omtaler du andre?
- Hvordan håndterer vi usakligheter mot andre folkevalgte?

Høy etisk standard

- Høy etisk standard gjennom
 - Struktur; lovverk/ regelverk/ rutiner for kontroll og håndheving
 - Tydelige roller og ansvar
 - Kultur; åpenhet, læringskultur
- Etikk, åpenhet og antikorrupsjonsarbeid

Etikk handler i praksis om

- Rettssikkerhet og likebehandling
- Upartiskhet og integritet
- Ressursanvendelse
- Omdømme
- Legitimitet og tillit
- Taushetsplikt
- Åpenhet og innsyn

23 ~ 27

Foto: Shutterstock

... og å unngå

- Spekulasjoner og mistanke
- Økonomiske tap og ressurskrevende opprydding
- Belastning for arbeidsmiljøet
- Konsekvenser for den enkelte

Inhabilitet

- Det kan være fare for at du vil opptre partisk
- Det er av stor betydning at folk har tillit til at folkevalgte opptrer upartisk
- Beskytter den enkelte folkevalgte mot utilbørlig press utenfra
- Ikke noe bekvemmelighetsflagg

Arbeitsgeberrollen

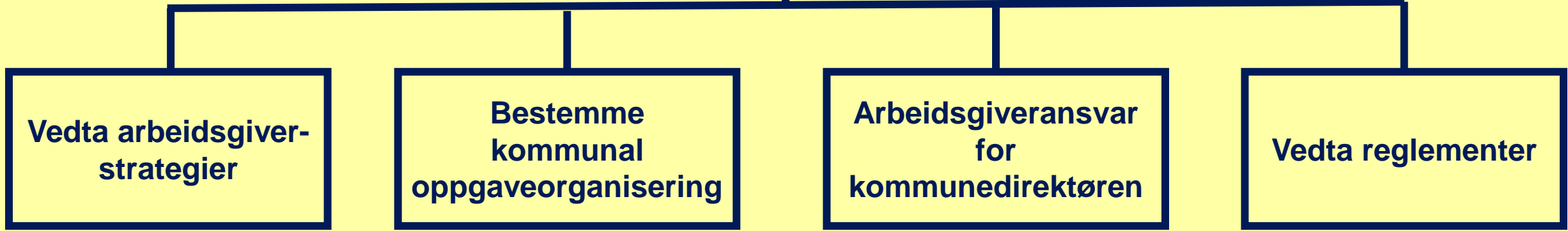
Kommunestyret som kollegium
har det øverste
arbeidsgiveransvaret for alle
ansatte i kommunen

Hva innebærer kommunestyrets arbeidsgiverrolle?

[Lenke til filmen](#)

Hva innebærer kommunestyrets arbeidsgiverrolle?

Kommunedirektøren har det løpende arbeidsgiveransvaret

Ansette,
suspensjon,
oppsigelse
og avskjed

Innvilge /avslå
permisjons-
søknader

Lede den
samlede
administrasjonen

Oppfølging av
sykefravær

Fastsette lønn

Arbeidsgiveransvaret for kommunedirektøren

- Kommunestyret er arbeidsgiver for kommunedirektøren
- Ordfører et særlig ansvar, men må sikre bred forankring i kommunestyret
- Oppfølging av arbeidsgiveransvaret er viktig for å bygge tillit, få til et godt samspill og forebygge konflikter

23 ~ 27

23

27

Evaluating

23

27

Takk for oss

KS ønsker alle lykke
til!

